

**„W trosce o zdrowie każdego pacjenta”
– Gala ReFarmatorzy 2022/2023**

**Raport z badania
„Jak pokonać bariery
w realizacji szczepień
w aptekach”**

dr n. farm. Piotr Merks

WMCM
UKSW
Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIWERSYTET KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

OPINIE POLSKICH FARMACEUTÓW O USŁUDZE SZCZEPIEŃ W APTEKACH N = 1322 (WIP)

Najaktywniejsi szczepiący farmaceuci to osoby:

- 30-40 lat – 18% z 100%
- 40-50 lat – 23% z 100%

PRZEPROWADZILI OD 500-1000 SZCZEPIEŃ PER CAPITA

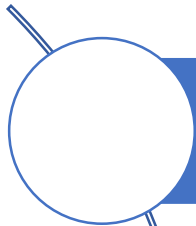
WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

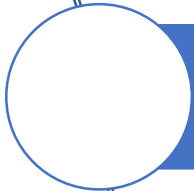
FARMACEUCI CZUJĄ SIĘ:

- KOMPETENTNI
- DOSTĘPNI
- PROWADZĄCY CAŁĄ DOKUMENTACJĘ SAMODZIELNIE
- PRZYCZYNILI SIĘ DO POPRAWY WYSZCZEPIALNOŚCI
- SZCZEPIONIA POPRAWIŁY KONDYCJE APTEK
- NIESTETY, CZUJĄ SIĘ OBCIĄŻENI FORMALNOŚCIAMI
- PACJENCI CZUJĄ SIĘ U NICH BEZPIECZNIE

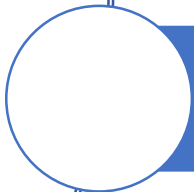
FARMACEUCI CZUJĄ SIĘ C.D.:

WYKONYWANIE SZCZEPIEŃ PRZECIW COVID-19 W APTECE, SPRAWIŁO, ŻE PACJENCI PYTAJĄ O MOŻLIWOŚĆ ZASZCZEPIONIA SIĘ INNE CHOROBY W TYM: GRYPĄ, PNEUMOKOKI, KRZTUSIEC

SPORADYCZNIE DOŚWIADCZALI KONFLIKTÓW Z POZ I INNYMI PUNKTAMI SZCZEPIEŃ

POTRZEBNA JEST EDUKACJA NA STUDIACH FARMACEUTYCZNYCH, STUDENTÓW W ZAKRESIE WYKONYWANIA SZCZEPIEŃ, ABY ZACHĘCIĆ MŁODYCH FARMACEUTÓW DO ANGAŻOWANIA SIĘ W REALIZOWANIE TEJ USŁUGI

USŁUGI WYKONYWANIA SZCZEPIEŃ PRZEZ FARMACEUTÓW JEST OPCJĄ OCZEKIWANĄ PRZEZ PACJENTÓW

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
ZWALCZANIA CHOROBY INFEKCYJNYCH

Związek
Zawodowy
Pracowników
Farmacji

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

GŁÓWNE WNIOSKI:

- Wzrost autorytetu farmaceuty
- Zmiana postrzegania apteki (nie tylko sklep z lekami, ale placówka ochrony zdrowia)
- Lepszy kontakt z pacjentem i namacalny dowód opieki
- Gdyby nie apteki i zaangażowanie magistrów farmacji, pacjenci byłiby szczepieni o wiele później, co spowodowałoby jeszcze większą transmisję wirusa
- Pozytywny odbiór przez pacjentów, wdzięczność za poświęcony czas i uwagę oraz ze względu na większą dostępność do szczepień

Jest to bardzo dobra i potrzebna inicjatywa. Pacjenci mają szersze możliwości zaszczepienia się i łatwiejszą dostępność do szczepionek. Odciąża to z pewnością służbę zdrowia, przychodnie i szpitale.

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

OPINIE PAJCENTÓW:

- Osoby starsze mogą samodzielnie przyjść do apteki i zaszczepić się – apteki są ogólnodostępne i bliżej miejsca zamieszkania
- Jest możliwość dłuższej, profesjonalnej rozmowy z farmaceutą, doceniają jego opanowanie i spokój
- Intymność inna niż w przychodniach, gdzie jak twierdzą pacjenci jest duży spęd ludzi potencjalnie mogących stanowić dla siebie zagrożenie
- Profesjonalnie wykonanie iniekcji
- Empatia i uśmiech farmaceuty
- Większa dostępność do szczepień, szybkie terminy i realizacja – bez stania w kolejkach
- Klimatyzacja latem, a ogrzewanie zimą

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

KWESTIE DO DOPRACOWANIA:

- Brak dodatkowych szkoleń z pierwszej pomocy
- Słaby kurs teoretyczny
- Szczepienia generują dużą liczbę konfliktów na linii pracodawca pracownik współpracownik
- Brak należytego szacunku

PRZYKŁAD DOBRYCH PRAKTYK Z FRANCJI

Szczepienia wykonywane przez farmaceutów we Francji w latach 2017-2023

VACCINE
FORUM

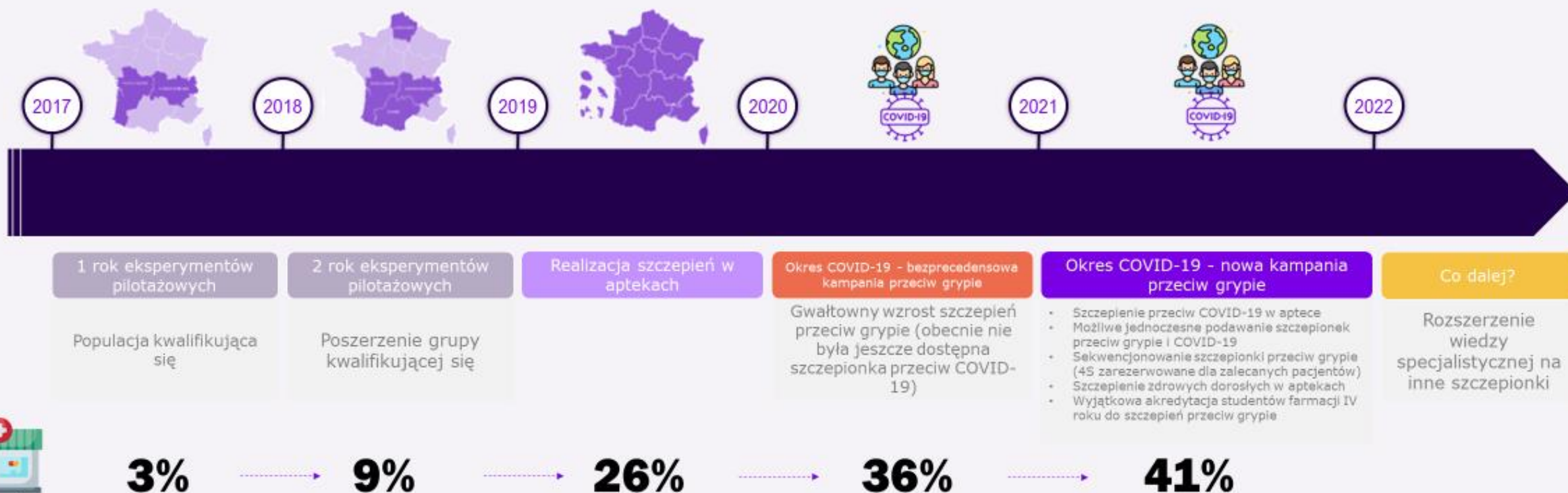

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

Farmaceuta – rola poza szczepieniami

Znaczący wkład w różne kampanie dotyczące szczepień (przeciw grypie i COVID-19) przyczyniły się do zwiększenia zasięgu szczepień, dzięki czemu znaleźliśmy się w samym centrum systemu szczepień.

3%

9%

26%

36%

41%

Gwałtowny wzrost liczby szczepień przeciw grypie przeprowadzanych w aptekach spowodowany pandemią

1. IQVIA opendata – https://iqvia.opendatasoft.com/pages/vaccinations_grippe

Wnioski wyciągnięte z poprzednich kampanii: misja została pozytywnie odebrana przez farmaceutów i pacjentów

Zdecydowana większość farmaceutów wzięła udział w nowej misji, a ich działalność została doceniona przez pacjentów.

41%

Osoby zaszczepione w aptekach

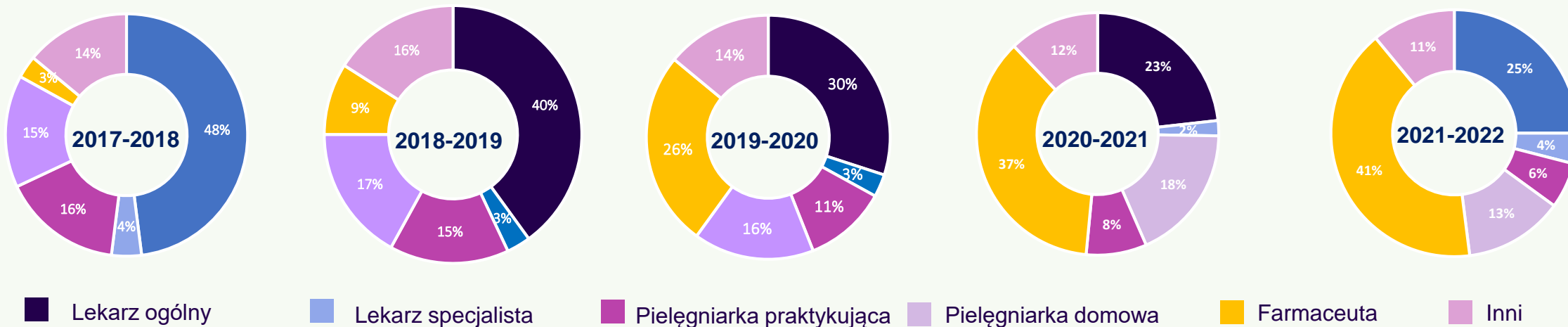
90%

Apteki oferujące szczepienia

Udział osób zaszczepionych w aptekach z każdym rokiem wzrasta

EWOLUCJA W PODZIALE PACJENTÓW MIĘDZY RÓŻNYMI PODMIOTAMI DOKONUJĄCYMI SZCZEPIEŃ PRZECIWIW GRYPIE

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
ZWALCZANIA CHOROBY INFEKCYJNYCH

Związek
Zawodowy
Pracowników
Farmacji

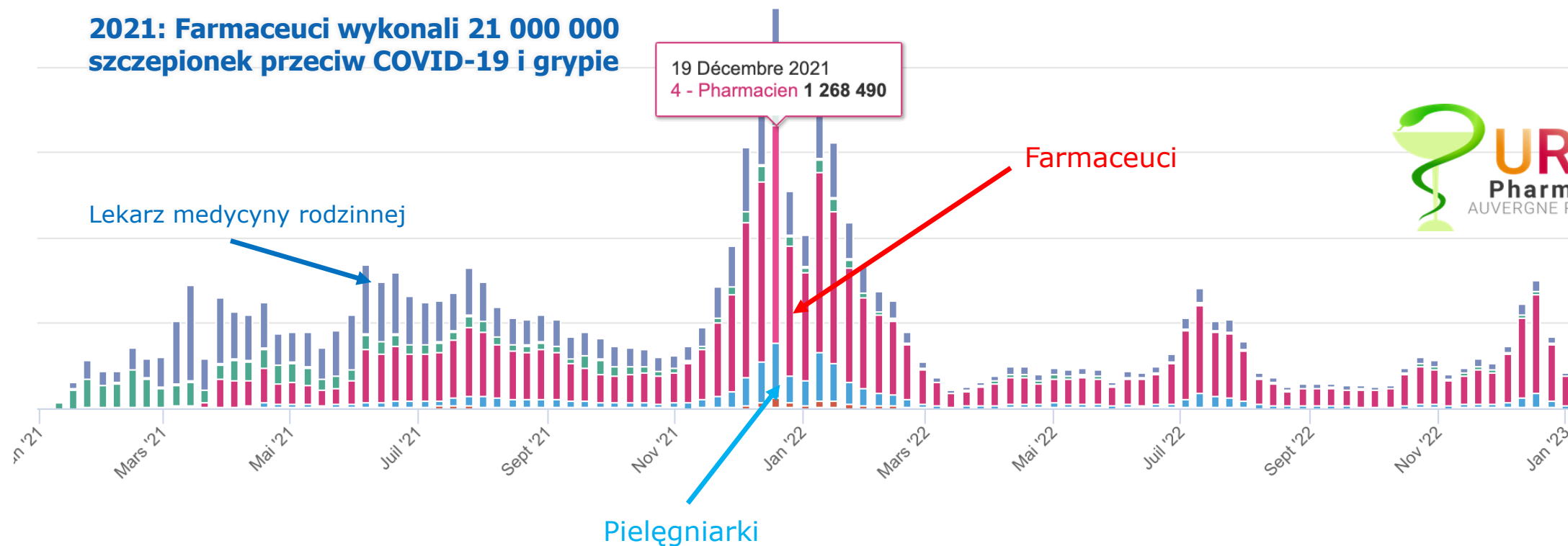
WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

10

Szczepienia przeciw COVID-19 podzielone na pracowników Ochrony Zdrowia

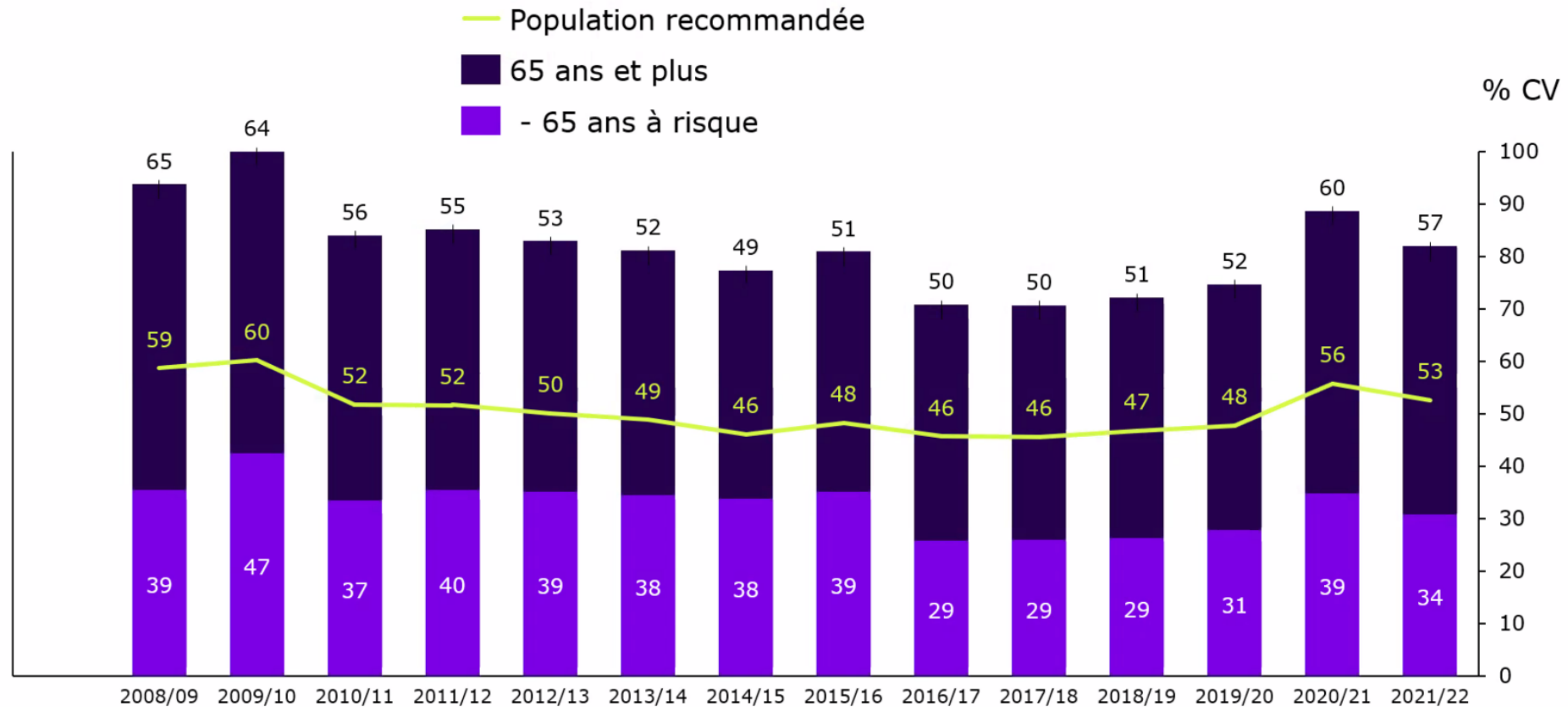
2021: Farmaceuci wykonali 21 000 000 szczepionek przeciw COVID-19 i grypie

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIwersytet Kardynała
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

Szczepienia przeciw grypie zasięg 2008-2022

Jakie szczepienia są wykonywane i zalecane?

Farmaceuta może przepisać i podać wszystkie szczepionki wymienione w kalendarzu szczepień osobom, które ukończyły 11 rok życia.

Możliwe będą zatem 3 rodzaje szczepień:

1. Szczepienia wynikające z ogólnych zaleceń:

- Grypa sezonowa
- Poliomyelitis
- Krztusiec
- Wirus brodawczaka ludzkiego (HPV)
- Błonica
- Półpasiec
- Tęžec

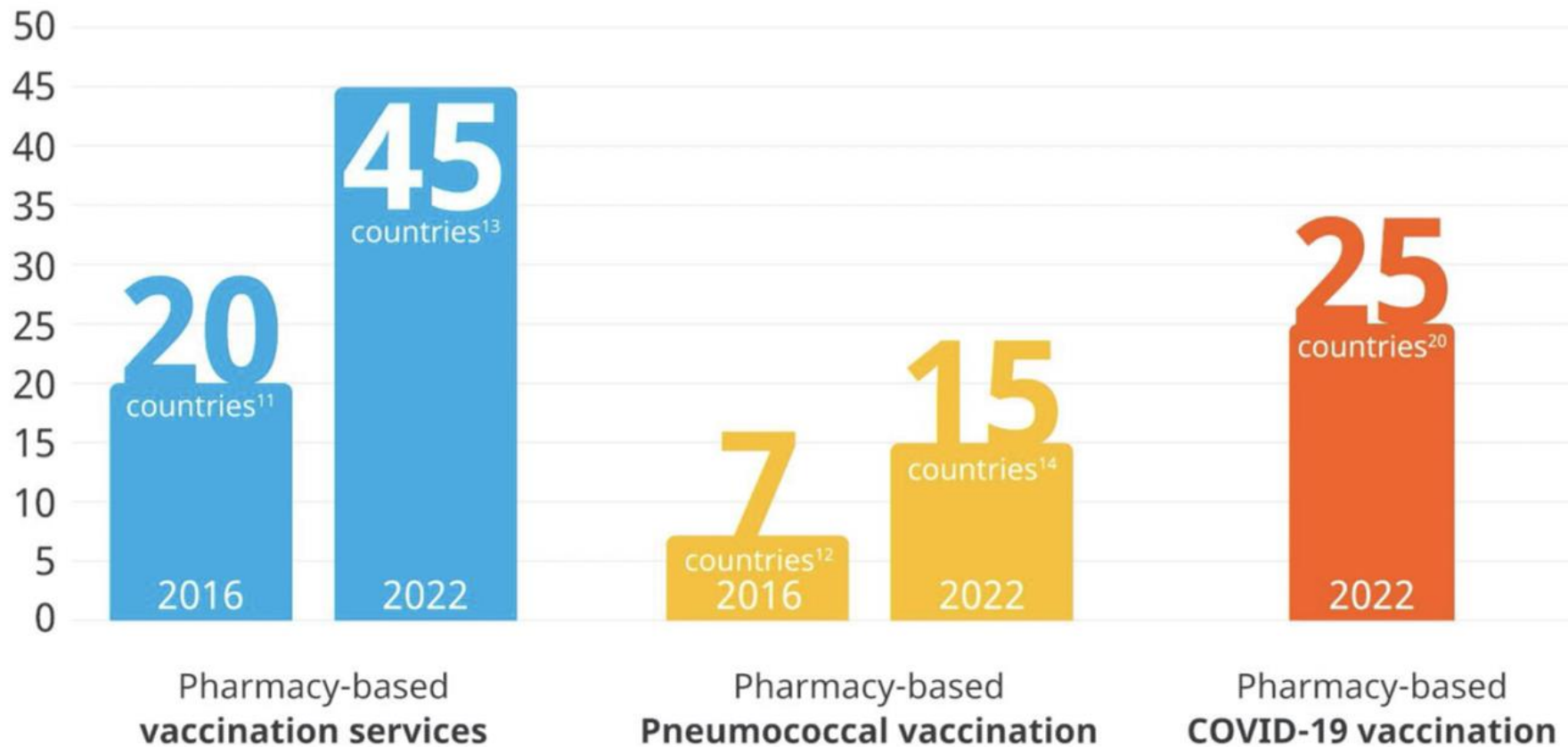
2. Szczepienia z zaleceń uzupełniających:

- Wirusy zapalenia wątroby typu B
- Meningokoki grupy serologicznej C
- Wirus brodawczaka ludzkiego (HPV)
- Odra, świnka, różyczka (MMR)
- Krztusiec

3. Szczepienia wynikające z konkretnych zaleceń i/lub dla profesjonalistów:

- Gruźlica
- Ospa wietrzna
- Grypa sezonowa
- Krztusiec
- Wirusy zapalenia wątroby typu A i B
- Wirus brodawczaka ludzkiego (HPV)
- Meningokoki z grupy serologicznej A,B,C,W,Y
- COVID 19
- Leptospiroza
- Infekcje pneumokokowe
- Wścieklizna

W ostatnich latach znacznie wzrosła liczba krajów zezwalających na szczepienia w aptece

**„W trosce o zdrowie każdego pacjenta”
– Gala ReFarmatorzy 2022/2023**

**„Efektywny system
szczepień w aptekach
- strategia rozwoju”**

dr n. farm. Piotr Merks

Koalicja na rzecz
szczepień w aptekach

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
ZWALCZANIA CHOROÓB INFEKCYJNYCH

Związek
Zawodowy
Pracowników
Farmacji

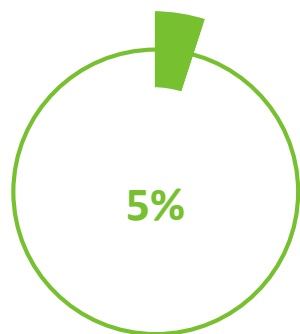
WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIWERSYTET KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

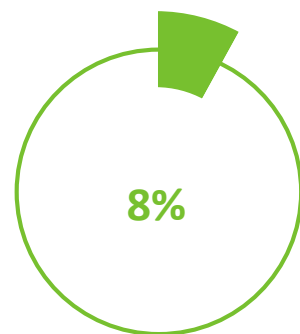

Wciąż jesteśmy na początku drogi

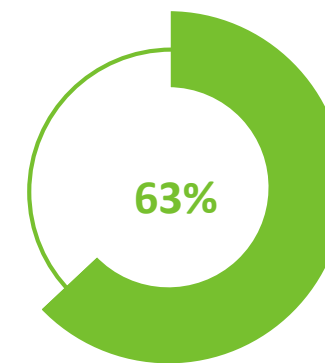
Jaki odsetek szczepień wykonali farmaceuci? Jaki jest potencjał?

Szczepienia
przeciw COVID-19
(2020 – 03.2022)¹

Szczepienia
przeciw grypie
(2020 – 03.2022)¹

Szczepienia
przeciw grypie
(sezon 2021/2022)²

W Polsce szczepienia
aptekach wykonuje się od lipca 2021 r.

W Portugalii szczepienia
aptekach wykonuje się od 2007 r.²

1. Liczba szczepień przeciw grypie oraz przeciw COVID-19 w podziale na typ placówki oraz typ personelu medycznego. 2023. <https://dane.gov.pl/> (dostęp 06.07.2023 2023).

2. International Pharmaceutical Federation (FIP). Supporting life-course immunisation through pharmacy-based vaccination: enabling equity, access and sustainability. A toolkit for pharmacists. Haga: International Pharmaceutical Federation; 2023

Co jest potrzebne, aby szczepić w aptekach?

Określenie grup pacjentów

Jakie szczepienia wykonywane są w aptekach w innych krajach?

Szczepionka	Wielka Brytania ¹	Francja ²	Irlandia ³	Szwajcaria ^{*,4}
1 Grypa	•	•	•	•
2 COVID-19	•	•	•	•
3 Pneumokoki	•	•	•	•
4 WZW B	•	•		•
5 Tężec	•	•		•
6 Błonnica	•	•		
7 Krztusiec	•	•		
8 Poliomyelitis	•	•		
9 Pneumokoki	•	•		
10 Meningokoki	•	•		
11 HPV	•	•	•	
12 Dur Brzuszy	•			
13 MMR	•			•
14 Wścieklizna	•	•		
15 Półpasiec	•		•	
16 KZM	•			•

HPV, wirus brodawczaka ludzkiego; KZM, kleszczowe zapalenie mózgu; WZW, wirusowe zapalenie mózgu.

- www.well.co.uk/vaccinations/
- Décret n° 2022-610 du 21 avril 2022 relatif aux compétences vaccinales des infirmiers et des pharmaciens d'officine. www.legifrance.gouv.fr
- 2023 Annual Report of IPU Executive Committee. Dublin, Ireland: Irish Pharmacy Union, 2023.
- Jusufoska M et al. BMJ Open. 2021;11(12):e053163.

* Dostępność szczepień w aptekach jest zróżnicowana w szwajcarskich kantonach

Strategia immunizacji w aptekach

Katalog szczepień w aptekach powinien zawierać szczepienia przeciw chorobom o wysokim ryzyku zapadalności, przebiegu i zgonu w grupach pacjentów z obciążeniami.

Wykorzystanie potencjału jednoczesowości podawania szczepionki przeciw grypie i chorobom pneumokokowym²

	Choroby układu oddechowego	Choroby układu krążenia	Cukrzyca	Podeszły wiek
Grypa	•	•	•	•
COVID-19	•	•	•	•
Choroby pneumokokowe	•	•	•	•
Błonica, tężec, krztusiec	•	•	•	•
Herpes zoster (półpasiec)	•	•	•	•
WZW typu B	•	•	•	•

¹ FIP. Vaccination of special-risk groups: A toolkit for pharmacists. Haga, Holandia: International Pharmaceutical Federation, 2022.

² Rekomendacje – polskie rekomendacje Grypy Ekspertów - Kuchar E, Antczak A, Skoczyńska A, Fal A, Wysocki J, Walusiak-Skorupa J, Czajkowska-Malinowska M, Mastalerz-Migas A, Flisiak R, Nitsch-Osuch A. Szczepienia przeciw pneumokokom osób dorosłych – uaktualnione rekomendacje polskie. Fam Med Prim Care Rev 2022; 24(3), doi: <https://doi.org/10.5114/fmpcr.2022.119420>

Czy w aptekach szczepieni są tylko dorośli?

W Norwegii

≥12 lat (szczepienie przeciw grypie)¹

We Francji

≥12 lat,
wg kalendarza szczepień²

W Irlandii

dorośli, ale istnieje program szczepień przeciw grypie dla dzieci **2-17 lat** (szczepionka donosowa)³

1. Czech M et al. Int J Environ Res Public Health. 2020;17(21):7945.

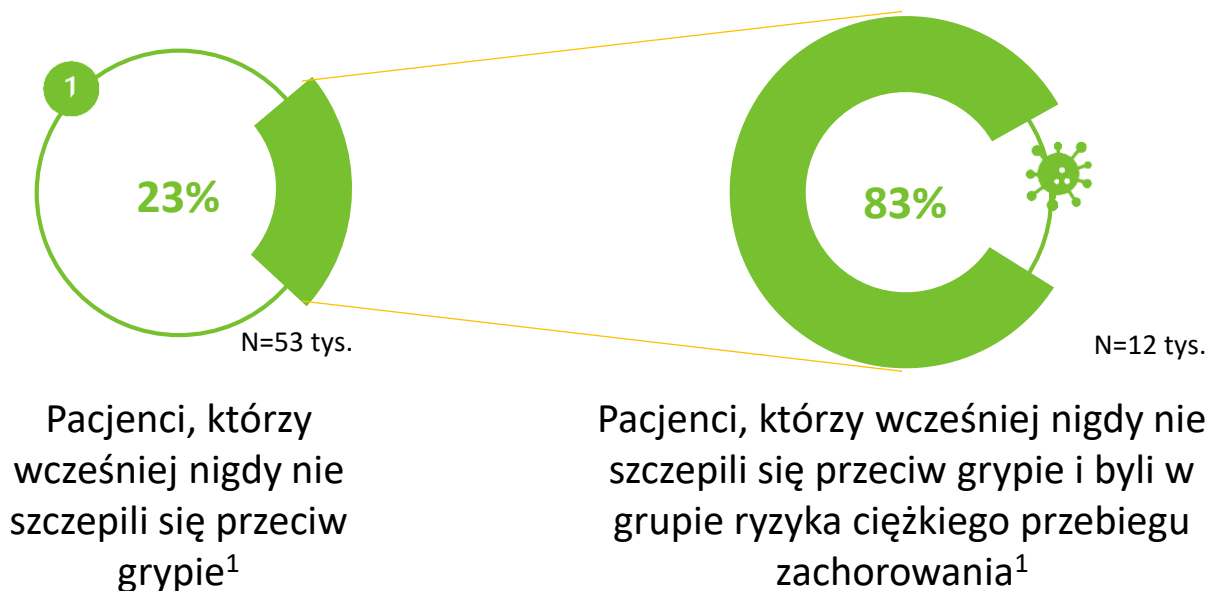
2. Décret n° 2022-610 du 21 avril 2022 relatif aux compétences vaccinales des infirmiers et des pharmaciens d'officine.

www.legifrance.gouv.fr

3. 2023 Annual Report of IPU Executive Committee. Dublin, Irlandia: Irish Pharmacy Union, 2023.

Dlaczego warto finansować szczepienia w aptekach?

Ze szczepień w aptekach korzystają przede wszystkim osoby, które nigdy wcześniej tego nie szczepiły się.

1. Report on the Evaluation of the Seasonal Influenza Vaccination Service in Pharmacy 2014/2015. Dublin, Irlandia: The Pharmaceutical Society in Ireland, 2015.

2. 2023 Annual Report of IPU Executive Committee. Dublin, Irlandia: Irish Pharmacy Union, 2023.

Dlaczego warto finansować szczepienia w aptekach?

Szczepienia w aptekach zmniejszają obciążenie innych placówek ochrony zdrowia, np. w okresie zwiększonego obciążenia POZ.^{1,2}

Szczepienia w aptekach wspierają immunizację dorosłych.³

Szczepienia w aptekach sprzyja ciągłości szczepień i utrzymaniu wysokich wskaźników wyszczepialności, dzięki podawaniu szczepionek sezonowych i dawek przypominających.⁴⁻⁷

1. Ecartot F et al. Pharmacy-based interventions to increase vaccine uptake: report of a multidisciplinary stakeholders meeting. BMC Public Health 2019; 19(1): 1698.
2. Vous pouvez désormais recevoir tous vos vaccins en pharmacie! 2022. <https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A16113> (dostęp z 04.08.2023 2023).
3. Antczak A et al. Strategia dla szczepień 2030. Warszawa: OPZCI, 2023
4. Choi J-H et al. Aging Clinical and Experimental Research 2022; 34(1): 1-8.
5. Gershman J. Pharmacists Play Key Role in Encouraging COVID-19 Booster Uptake. 2023. www.pharmacytimes.com
6. Van Gilder D, O'Connor S. Innov Pharm 2022; 13(4).
7. Iqbal MS, Iqbal MZ, Bahari MB. Value in Health 2016; 19(7): A424.

Co zyskujemy dzięki informatyzacji szczepień?

Wszystkie szczepienia ochronne (zalecane i obowiązkowe) będą rejestrowane w e-karcie szczepień.

Informacja zawsze dostępna dla pacjentów i profesjonalistów

Możliwość całościowej oceny statusu i potrzeb immunizacyjnych

Podstawa do informowania pacjentów o potrzebie wykonania szczepień

Monitorowanie efektywności programu szczepień

Identyfikacja regionów/placówek o wysokich potrzebach immunizacji

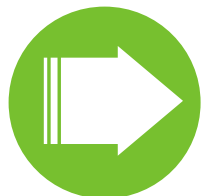

Podstawa do wynagradzania za udzielanie świadczeń

Planowanie dostaw/zakupów

Kształcenie farmaceutów

Potrzeba wznowienia kształcenia farmaceutów oraz systematycznego poszerzania programu kształcenia o kolejne szczepienia w aptekach

Opracowanie programu nowych kursów podyplomowych

Określenie, jakie szczepienia mogą być wykonywane w oparciu o aktualnie posiadane kompetencje

Immunizacja jako element standardu kształcenia studentów farmacji

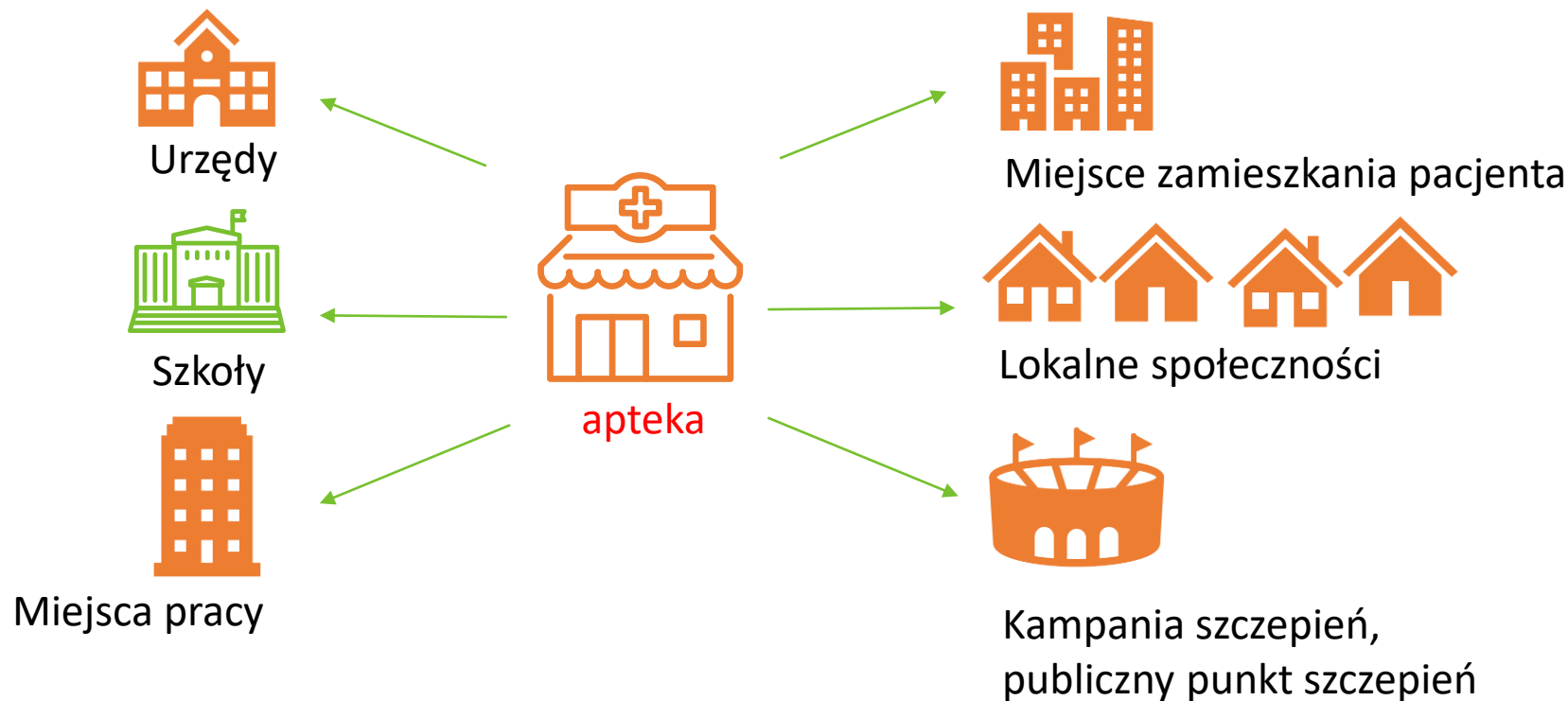

Kształcenie w kierunku rozwoju programu szczepień w aptekach (nowe rodzaje szczepionek i grupy pacjentów)

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
ZWALCZANIA CHOROÓB INFEKCYJNYCH

Farmaceuci powinni móc wyjść z aptek, aby szczepić

Priorytety dla szczepień w aptekach

„W trosce o zdrowie każdego pacjenta“ – Gala ReFarmatorzy 2022/2023

DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ!

ORGANIZATORZY:

WMCM
UKSW

Wydział Medyczny. Collegium Medicum
UNIWERSYTET KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

PATRONI:

PATRONAT HONOROWY:

Minister
Zdrowia

Patronat Honorowy